



Velkommen til SalmonellaNYT

Sommeren er over os og ferien står for døren. Det er vigtigt at sørge for at holde ferie – både medarbejder og leder, men også have fokus på at fastholde alle de gode rutiner i ferieperioden. Husk bakterier gror godt i varmt vejr.

Nyhedsbrevet udkommer 4 gange årligt, og du kan i høj grad have indflydelse på indholdet. Har du ideer og forslag til indhold, så send dem endeligt til os. Betina Tvistholm betv@seges.dk og Malene Budde mabu@seges.dk

Voldsom oplevelse:

Mistede mange kalve

I vinter blev Ahlegaard I/S ved Videbæk ramt af et salmonellaudbrud, som satte dybe spor i besætningen. Ahlegaards 240 malkekøer har ikke tidligere haft Salmonella Dublin, men i januar 2025 vendte et smitteudbrud blandt spædekalkene op og ned på hverdagen i bedriften.

"Vores kalve har altid været sunde og raske, så det kom som en stor og meget ubehagelig overraskelse. Det mest fortvivlende har været, at det gik meget stærkt og at kalkene døde fra os så pludseligt," fortæller Holger Andersen, der ejer Ahlegaard i et I/S med sine to sønner, Per og Dan.

Besætningen var i forvejen mærket af et hårdt år, hvor bluetongue i 2024 havde ført til omkring 50 aborter blandt køerne. Holger Andersen peger selv på, at netop den belastning kan have svækket de nyfødte kalves modstandskraft og immunforsvar. Det er en vurdering, som besætningsdyrlæge Emil Rasmussen godt kan nikke genkendende til:

"Det er en teori, som er ret sejlivet – og jeg tror bestemt, der er noget om det. Køerne har været så pressede af den virusinfektion, at vi har set mange aborter, og de kalve, der blev født, var små, utrivelige og meget modtagelige for infektioner. Det var et voldsomt udbrud på Ahlegaard, og jeg kan godt

forstå, at det har været frustrerende og hårdt at stå midt i," siger Emil Rasmussen.

Ahlegaard reagerede hurtigt på udbruddet. Alle procedurer omkring kalkene blev gennemgået, og der blev sat massivt ind på rengøring og øget fokus på hygiejne. Kalkene blev flyttet til en midlertidig stald, så det var muligt at gøre grundigt rent og arbejde for at bryde smittekæderne. Og nye arbejds-gange og vaner blev indført med hjælp fra dyrlægen.

Selv med stor indsats og hurtig handling har forløbet ikke kun sat sine spor i stalden, det tærede også på arbejdsglæden i hverdagen:

"Vi blev trætte af at komme op til kalkene, for vi vidste jo ikke, hvad vi kom ind til: Ville der ligge to eller tre døde kalve? Det var voldsomt," siger Holger Andersen.

Selvom det er uvist, hvordan smitten kom ind, er situationen igen under kontrol. Ahlegaard har desuden valgt at vaccinere mod bluetongue for at give køer og kalve bedre modstandskraft.

"Vi synes ikke, at vi kunne ikke have gjort så meget anderledes, og alligevel blev vi så hårdt ramt. Jeg har svært ved at tro på, at vi bliver helt fri af salmonella i Danmark, så vi bliver nødt til at tage vores forholdsregler, og gøre vores bedste for at passe godt på vores dyr i situationen," slutter Holger Andersen.



En anden måde at bekæmpe Salmonella dublin på

Normalt anvender vi antibiotika til at bekæmpe bakterielle infektioner, men netop Salmonella dublin er svær at behandle på traditionel vis. Dels er der en høj grad af resistens blandt bakterien, dels har antibiotika svært ved at nå ud i de væv, hvor bakterien gemmer sig. Når man behandler med antibiotika, rammes alle de gavnlige bakterier også, så der er altså flere gode grunde til at arbejde med alternative og mere målrettede metoder til at bekæmpe Salmonella dublin. Det er forskere ved Københavns Universitet netop i gang med:

Bakterier kan også blive ramt af virus. Disse virus kaldes bakteriofager. Derfor arbejder forskerne på at finde og udvikle bakteriofager, der kan ramme og ødelægge S. dublin-bakterien. Der er dog et stykke vej fra laboratorie til staldgang, så vi må væbne os med tålmodighed. Forventningen er, at der vil gå mindst 8 år, før et eventuelt nyt produkt kan købes.

Opdræt af kalve fra niveau 2 besætninger

Opdræt af tyrekalve og krydsningskvier er lidt af en hovedpine for mange besætninger. Det er de færreste malkekvægsbesætninger, der har kapacitet til at beholde kalvene på bedriften frem til slagting. Kalvene kan være svære at sælge til opfedning i Danmark, da modtageren med de nuværende regler kun må have kalve fra denne ene besætning. Løsningen for de fleste er derfor at eksportere kalvene til Holland. Det er en utilfredsstillende løsning for branchen som helhed, da der er et ønske om opfedning af flere kalve på dansk jord. Men også fordi mange slagtekalveproducenter i perioder oplever, at det er svært at skaffe kalve nok til at fylde stalden op. Manglende udnyttelse af staldkapaciteten er en alvorlig økonomisk bet. Endelig er eksport af kalve under 3 måneder ikke en mulighed for økologer. Derfor arbejder L&F nu på at finde en løsning, der muliggør opfedning af nogle af niveau 2-kalvene. Omsætning af kalve fra niveau 2-besætninger udgør en risiko for spredning af salmonellasmitte. En del niveau 2-besætninger er dog i

stand til at holde kalvene fri for smitte. Dette kan løbende kontrolleres ved undersøgelse af blodprøver fra kalve, der er fyldt 3 måneder. Man arbejder derfor på at få godkendt et pilotstudie hos Fødevarestyrelsen. Tanken med pilotprojektet er at vise, at det ved særlig god smittebeskyttelse hos både leverandør og producent, er muligt at etablere et system, hvor det er muligt at opdrætte kalvene, uden at det resulterer i smittespredning. En evt. ændring af de eksisterende regler forventes dog ikke foreløbig.

Ændringer i salmonellabekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2025.

Der er kun få ændringer i den nye bekendtgørelse, men én væsentlig ændring har direkte betydning for jer: **Fødevarestyrelsen nedsætter kontrolfrekvensen.**

Fra og med 1. juli 2025 vil der kun blive gennemført kontrol i Salmonella Dublin niveau 2-besætninger én gang årligt. Formålet med kontrollen er at følge op på handlingsplanen og vurdere fremdriften af saneringen. Derudover skal I være opmærksomme på, at hvis I lige er kommet i niveau 2, har I fremover kun 6 uger fra smittedatoen til at udarbejde en handlingsplan sammen med dyrlægen – tidligere var fristen 12 uger.

Salmonella i tal – juni 2025 mælkeleverende besætninger

	Antal besætninger	Antal i niveau 2	% i niveau 2
Hele landet	2061	253	12,3 %
Antal køer i % i N2 besætninger			18,3%
Store besætninger > 360 køer	445	96	21,6 %
Økologiske besætninger	282	29	10,3 %